

PASŪTĪJUMS: Līgums Nr. 2010-G/312-03

PASŪTĪTĀJS: SIA „Grupa 93”
Kr.Barona iela 3-4, Rīga, LV–1050

IZPILDĪTĀJS: SIA „Firma L4”
Jelgavas iela 90, Rīga, LV–1004

OBJEKTS: Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija 2010.-2030. gadam

JŪRMALAS PILSĒTAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS (2010 – 2030) STRATĒĢISKAIS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Vides pārskata projekts

K o p s a v i l k u m s

Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas (2010-2030) dokumenta stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk tekstā SIVN) mērķis ir izvērtēt ar stratēģijas īstenošanu saistīto ietekmi uz vidi. Vides pārskatā tiek analizēts vides stāvoklis un problēmas Jūrmalas pilsētā, kā arī attīstības stratēģijas mērķi, uzdevumi un plānoto pasākumu sagaidāmā ietekme uz vides kvalitāti un dabas resursiem.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas (2010-2030) projektam izstrādāts saskaņā ar likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums", kā arī ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja ieteikumus. SIVN procesa mērķis ir panākt vides aspektu integrēšanu plānošanas procesā, nodrošinot, ka vides vērtības tiek atbilstoši iestrādātas Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijā. Ja šos aspektus nav iespējams iestrādāt pašā plānošanas dokumentā, tad ir jāpanāk, lai šie aspekti tiktu ievēroti, izstrādājot katru konkrēto ieviešanas pasākumu.

Vides pārskata sabiedriskās apspriešana norisināsies no 2010. gada 12. augusta līdz 24. septembrim, un tās ietvaros tiks organizēta sabiedriskās apspriešanas sanāksme, kas notiks 2010. gada 26. augustā Jūrmalas pilsētas domes ēkas Lielajā zālē. Sabiedriskās apspriešanas laikā no iedzīvotājiem un institūcijām saņemtie komentāri un viedokļi tiks ņemti vērā sagatavojot Vides pārskata gala versiju.

Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijā (2010-2030) ir izvirzīti 3 stratēģiskie mērķi:

1. Starptautiski pazīstams moderns piekrastes kūrorts un populārākā kūrortpilsēta Baltijas jūras reģionā,
2. Austrumu un Rietumu kontaktu veidošanas un tikšanās vieta Baltijas reģionā,
3. Kvalitatīva dzīves un brīvdienu vieta.

Kā prioritātes Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijā ir izvirzītas:

1. *kūrorts* – kura ietvaros paredzēts 8 pasākumu komplekss, kas nodrošinās kūrortpilsētas statusa iegūšanu un nostiprināšanu, mārketinga attīstību un kūrortvides izveidošanu, ņemot vērā dabas vērtību aizsardzību, kas nodrošina kūrortvides saglabāšanu;

2. *Jūrmalnieks* – kas paredz 14 pasākumu kompleksu, lai nodrošinātu jūrmalniekiem, piederību pilsētai, kurā ir kvalitatīva un droša dzīves vide - vizuāli pievilcīga pilsētas publiskā telpa, dabas teritorijas, nodrošināta izglītības un veselības pakalpojumu pieejamība, daudzveidīgs pilsētas sniegto iespēju klāsts, kopēja un individuāla dažādu sabiedrības grupu un kopienu sabiedriskā dzīve un pašizpaušmes iespējas.

3. *Daudzveidīga uzņēmējdarbība* – kuras 8 pasākumu kompleksi nodrošinās daudzveidīgas uzņēmējdarbības attīstību, kur daudzveidīga biznesa attīstības pamatā ir piemērotas teritorijas un darbības sfēras, kas neatstāj negatīvu ietekmi uz kūrortpilsētas attīstībai nepieciešamajiem priekšnoteikumiem (vides kvalitāte, prestižs, drošība), bet sniedz papildus pozitīvus aspektus pilsētas piedāvājumam un tēlam.

Attiecībā uz stratēģijas īstenošanas ietekmi uz vidi stratēģijā uzsvērts, ka Jūrmalā prioritāte ir uz pakalpojumu sniegšanu vērsta daudzveidīga uzņēmējdarbība, netiek plānota piesārņojošās

rūpnieciskās darbības attīstība. Saistībā ar stratēģijas īstenošanu sagaidāma pozitīva ietekme uz vidi saistībā ar dabas resursu aizsardzības un apsaimniekošanas uzlabošanu, degradēto teritoriju sakopšanu un izmantošanu, vietējo centru attīstību. Vienlaikus sagaidāms, ka kopējā slodze uz vidi palielināsies saistībā ar plānoto tūrisma pakalpojumu un piedāvājuma paplašināšanu, dabas teritoriju izmantošanu, jaunu tūrisma objektu veidošanu, kas palielinās kopējo apmeklētāju plūsmu. Stratēģija veido pamatu Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojuma 2010.-2022. gadam iekļautajiem risinājumiem, kuru sagatavošana arī notiek pašlaik.

Izstrādājot Stratēģiju netiek piedāvāti dažādi alternatīvie risinājumi, tādēļ sagaidāmā ietekme uz vidi Vides pārskatā tiek aprakstīta salīdzinot sagaidāmo ietekmi uz vidi t.s. nulles scenārija gadījumā, proti, situācijā, kad Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija netiek pieņemta un īstenota.

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana ir viens no būtiskiem vides aspektiem, kas Stratēģijas ieviešanas kontekstā jāizvērtē. Jūrmalā daudzi no biotopiem (16 % no kopējās teritorijas jeb aptuveni 16 km²) ir reti un apdraudēti, tādēļ tiem Latvijā un arī visā Eiropas Savienībā ir noteikts aizsardzības statuss. Attiecībā uz īpaši aizsargājamiem dabas teritorijām (ĪADT) Stratēģija neparedz būtiskas izmaiņas, jo saskaņā ar likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plāni ir jāievieš un jāņem vērā visu līmeņu teritorijas plānojumos. Nozīmīgākie aizsargājami biotopi Jūrmalā ir mežainās jūrmalas kāpas, melnalkšņu staignāji, parastās purvmirtes audzes un aizsargājami pļavu biotopi. Neieviešot Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģiju un ar to saistīto Telpiskās attīstības perspektīvu, ir saskatāmi riski bioloģiskajai daudzveidībai, it īpaši riski mežu masīvu viengabalainības saglabāšanai. Nepietiekama esošo biotopu inventarizācija un nepietiekama izvērtēšana pirms apbūves var izraisīt situāciju, kad daļa no biotopiem, it īpaši tie, kas atrodas ārpus ĪADT, var tikt būtiski un neatgriezeniski bojāti.

Starp citiem nozīmīgākie ar Stratēģijas īstenošanu saistīti vides aspekti jāmin virszemes ūdens kvalitāte, atmosfēras gaisa kvalitāte, aizsardzība pret troksni, ainavas veidošana un aizsardzība. Tāpat Vides pārskata projektā tiek apskatīti ar dabas resursu aizsardzību saistīti aspekti, dabas teritoriju saglabāšana un pieejamība.

Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas (2010–2030) mērķi un to sasniegšanai nepieciešamās rīcības kopumā atbilst Latvijai saistošajām starptautiskajām konvencijām, starptautiskajiem un Latvijas normatīvajiem aktiem vides aizsardzības jomā. Tomēr ņemot vērā, ka lielākā daļa aktivitāšu nav detalizēti aprakstītas, nepieciešams uzraudzīt plānošanas dokumenta ieviešanu paredzot pasākumus negatīvo ietekmju uz vidi identificēšanai un novēršanai.

Vides pārskata projektā ir iekļauts apraksts par pozitīvām un negatīvām, tiešām un netiešām, īstermiņa, ilgtermiņa un kumulatīvām ietekmēm. Sagaidāmā kopējā ietekme uz vidi Stratēģijas mērķu un prioritāšu īstenošanas līmenī vērtējama kā pozitīva vai neitrāla, taču atsevišķu prioritāšu ietvaros iekļauto aktivitāšu realizācija var radīt negatīvu ietekmi. Kopumā dabas vides resursu un to kvalitātes saglabāšana un aizsardzība tiek uzskatīta par vienu no priekšnoteikumiem Jūrmalas attīstībai ilgtermiņā – gan kontekstā ar dzīves kvalitātes nodrošināšanu jūrmalniekiem, gan saistībā ar Jūrmalas kā kūrortpilsētas attīstību. Tāpat tiek likts uzsvars uz kvalitatīvas publiskās telpas attīstību (publiskās telpas izcilība), integrētas transporta sistēmas veidošanu, pilsētvides uzlabošanu, inženiertehniskās apgādes un infrastruktūras uzlabošana, tranzīta samazināšanu caur pilsētu.

No vides aizsardzības viedokļa uzmanība būtu jāpievērš pasākumiem Lielupes ostas attīstībai, jauna tilta būvēšanai pār Lielupi, pakalpojumu klāsta paplašināšanai jūras piekrastē un pludmales promenādes izveidei, jo šīs aktivitātes var uzlabot vides kvalitāti un pieejamību pilsētas iedzīvotājiem un viesiem, taču vienlaikus var radīt nevēlamu ietekmi uz dabas resursiem.

Iespējamo negatīvo ietekmi uz vidi saistībā ar Stratēģijas īstenošanu var samazināt plānošanas procesā, un novērst veicot izvērtējumu par sagaidāmo ietekmi uz vidi un dabas resursiem, kad plānotie pasākumi ir konkretizēti. Būtiski, lai iespējamie riski tiktu ņemti vērā izstrādājot Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojumu (2010-2022) un atspoguļoti teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos, piemēram, atļaujot vai aizliedzot noteikta veida apbūvi, nosakot maksimālo apbūves intensitāti, minimālo zemes gabalu lielumu, izvirzot prasības attiecībā uz pieslēgumiem centralizētai notekūdeņu savākšanas sistēmai u.tml. Stratēģijas ieviešanas procesā iespējamo pasākumu īstenošanas negatīvo ietekmi uz vidi var samazināt veicot ietekmes uz vidi novērtējumu vai sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu tādām ekonomiskām aktivitātēm, pirms kuru īstenošanas šādu novērtējumu veikšanu paredz nacionālā likumdošana. Tāpat būtiski, lai Jūrmalas pilsētas dome radītu iespējas dažādu interešu grupu un sabiedrības līdzdalībai lēmumu pieņemšanas procesā.

Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija (2010-2030) gadam nav ar tādu detalizācijas pakāpi, lai noteiktu vai īstenojamās aktivitātes un pasākumi paredz rīcības, kuru rezultātā tiktu tiešā veidā negatīvi ietekmētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, tādēļ nav noteikti iespējamie kompensēšanas pasākumi. Tomēr, ja īstenojot pilsētas attīstības stratēģiju, tiks apdraudēta *NATURA 2000* teritorija, plānošanas dokumenta izstrādātajam kompensējošie pasākumi jānosaka saskaņā ar normatīvajiem aktiem un konsultējoties ar attiecīgajām vides un dabas aizsardzības institūcijām.

Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijā paredzētajām rīcībām kopumā nav prognozējama būtiska pārrobežu ietekme. Netieša pārrobežu ietekme, ko var radīt Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijā iekļauto pasākumu īstenošana lielākoties saistāma ar ietekmi uz ūdens kvalitāti Rīgas jūras līcī.

Lai nodrošinātu teritorijas turpmāku attīstību saskaņā ar Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģiju (2010-2030), jāveic regulāri monitoringa pasākumi, lai iegūtu informāciju par vides stāvokli un tendencēm. Vides monitoringa Latvijā un tai skaitā Jūrmalā tiek veikts pamatojoties uz Vides monitoringa programmu, kas paredz veikt mērījumus par gaisa, ūdens un zemes kvalitāti, kā arī bioloģisko daudzveidību. Arī Stratēģija paredz sistēmu, kādā veicama plānošanas dokumenta ieviešanas uzraudzība. Uzraudzība sistēma sastāv no:

- 1) stratēģisko mērķu sasniegšanas progressa novērtējuma,
- 2) pasākumu ieviešanas kontroles (atzīme par pasākuma izpildi),
- 3) jaunu pasākumu pamatojuma izvērtējuma.

Kā vērtējamie vides indikatori minēti, piemēram, tīrs dzeramais ūdens, dabas teritoriju platība (uz 1 iedz.), apsaimniekoto dabas teritoriju kvalitāte u.tml. Detalizēta informācija par šiem pasākumiem iekļauta Stratēģijas sadaļā „Ieviešanas uzraudzība”.